

ת"פ 3162/07 - מדינת ישראל נגד יוסף מלאך

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 3162-07 מדינת ישראל נ' מלאך ואח'

כבוד השופט אלעזר נחלון	בפני
מדינת ישראל	מאשימה (משיבה)
יוסף מלאך	נגד
עו"ד חופית כדורי	נאשם 1 (מבקש)
עו"ד רונית שנצר יעקבי	בשם נאשם 1:
עו"ד אסף פוזנר	בשם המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות:
	בשם נפגע העבירה:

החלטה

א. כללי

1. לפני בקשה לפטור מתשלום תוספת פיגור שנוספה לסכום הפיצוי שהוטל על המבקש בשנת 2008 במסגרת גזר הדין בהליך שכאן.

ב. רקע תמציתי

2. המבקש הורשע על פי הודאתו בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, מעשה פזיזות ורשלנות, נהיגה ללא רישיון בתוקף, שיבוש מהלכי משפט וכן איומים. על פי העובדות שבהן הודה המבקש, הוא הביא עמו למשחק כדורסל חזיז, שאותו הסתיר מאנשי האבטחה, וכשהקבוצה שאותה אהד הייתה בפיגור הציתו והשליכו למגרש. החזיז התפוצץ בידו של מאבטח, וגרם לו לפציעה קשה. כמו כן שיבשו המבקש ונאשם נוסף הליכי משפט במהלך חקירתם, והמבקש אף איים על עיתונאים שפנו אליו במהלך אחד מהדיונים בעניינו.

3. ביום 15.9.08 נגזרו על המבקש עונש מאסר בפועל לתקופה של שלוש שנים, מאסר על תנאי כמפורט בגזר הדין, ופיצוי לנפגע בסך של 150,000 ₪.

4. בשנת 2010 עתר המבקש לפטור מתוספת הפיגור שהוטלה עליו ולפריסת תשלום הפיצוי כך שישולם סך של 500 ₪ לחודש. בית המשפט קיבל את הבקשה בחלקה, והורה על פריסת סכום הפיצוי לשלושה תשלומים שווים עמוד 1

שישולמו לאחר שחרורו של המבקש ממאסר, וכן על פטור ממחצית תוספת הפיגור נכון לאותה עת (החלטה מיום 28.10.10). בקשה של המבקש לעיין מחדש בהחלטה זו נדחתה (החלטה מיום 5.10.11).

5. ביום 11.12.12 החליטה הרשמת לענייני המרכז, כהגדרתו של מונח זה בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן: חוק המרכז לגביית קנסות), לאפשר למבקש לשלם את הפיצוי בתשלומים חודשיים בסך של 300 ₪ (נספח 5 לתשובת המרכז). מן החומר שהוצג עולה כי לאורך השנים שילם המבקש תשלומים אלה.

6. במקביל, במהלך השנים ננקטו הליכים שונים לגביית חובו של המבקש, לרבות הטלת עיקולים על חשבון הבנק שלו, על משכורתו אצל מעבידו ועוד. בשנת 2020 פנה המבקש פעמיים אל המרכז לגביית קנסות והוצאות (להלן: המרכז לגביית קנסות או המרכז) בבקשה לביטול ההליכים, אולם סורב, וצוין כי יוכל לשוב ולפנות אם יציע פריסת תשלומים "ריאלית לגובה החוב" (נספחים 6-7 לתשובת המרכז).

7. בשנת 2022 הוטלו פעם נוספת עיקולים, בין היתר על חשבון הבנק של המבקש ועל משכורתו אצל מעבידו. בעקבות זאת פנה המבקש למרכז ועתר לביטול העיקולים, בטענה כי הוא פוטר בעטיים וכי נאלץ להפסיק לשלם את התשלומים החודשיים על חשבון חובו. הבקשה נדחתה, והמרכז ציין כי המבקש יוכל לשוב ולפנות לאחר שישלים את תשלום מחצית החוב (נספח 8 לתשובת המרכז).

8. עד עתה, למעלה מארבע עשרה שנים ממועד גזר הדין, שילם המבקש סך של 37,600 ₪ בלבד, המהווה כרבע מסכום הקרן, ולעת הזו עומדת יתרת חובו על סך של 193,753 ₪ (נספח 1 לתשובת המרכז).

ג. הבקשה וטענות הצדדים

9. המבקש טוען כי בשל אי תשלום הפיצוי במועד נוספה לו תוספת פיגור בסך של כ-100,000 ₪ שהוא מבקש לפטור מתשלומה. לטענת המבקש, בין היתר, בעת שהפיצוי הוטל עליו הוא היה צעיר כבן עשרים, ללא יכולת כלכלית לעמוד בתשלום, וגם משפחתו לא יכולה הייתה לסייע לו. המבקש מציין כי במהלך מאסרו לא יכול היה להתפרנס, וכי אי תשלום הפיצוי פגע גם בו עצמו, שכן בקשתו לשחרור מוקדם נדחתה בעטיו. עוד טוען המבקש כי גם לאחר שחרורו ממאסר הוא התקשה להשתלב בשוק התעסוקה ואף נפל קורבן לסדרת מעשי מרמה. לטענת המבקש הוא מצוי במצב רפואי מורכב; בעקבות העיקול שהוטל לאחרונה על משכורתו הוא פוטר מעבודתו; וגם העיקול על חשבון הבנק שלו מקשה עליו ובשל כך הוא חדל מלשלם את התשלומים החודשיים שהוטלו עליו. המבקש מעלה טענות נוספות לתמיכה בבקשתו.

10. המאשימה לא השיבה לבקשה. לעומתה המרכז לגביית קנסות הגיש תשובה ופירט את העובדות הרלוונטיות ואת השיקולים הצריכים לעניין לשיטתו, תוך שציין כי יש ליתן את הדעת לכך שגם בחלוף שנים המבקש טרם שילם ולו מחצית מקרן הפיצוי, ופריסת החוב שאושרה לו בשנת 2012 הייתה מבחינה מעשית של כ-700 (!) תשלומים חודשיים.

11. נפגע העבירה מתנגד נחרצות לבקשה. בין היתר טוען הנפגע כי התיעוד הרפואי שצירף המבקש אינו מלמד על מצב רפואי עדכני ובכל מקרה לא על מצב חמור; כי המצב הרפואי לא הוכח באופן הנדרש; וכי הפגיעה שממנה סובל הוא עצמו בשל מעשי המבקש חמורה לאין שיעור. הנפגע מציין כי גם המצב הכלכלי הנטען של המבקש לא הוכח כדבעי ובכל מקרה המסמכים שצורפו מלמדים כי אין הצדקה להיעתר לבקשתו. הנפגע מוסיף ומציין כי חלפו כחמש עשרה שנים מאז גזר הדין, וכי אין ליתן למבקש "פרס" על כך שהוא נמנע מלמלא אחריו. הנפגע מעלה טענות רבות נוספות המצדיקות

לשיטתו לדחות את הבקשה.

12. בהחלטה מיום 19.12.22 נקבע כי בהעדר בקשה מנומקת אחרת הבקשה תוכרע על יסוד הכתובים. הצדדים לא עתרו לקיים דיון (למעט בקשתו של הנפגע לחקור את המבקש על תצהירו אם הבקשה לא תידחה), ועל כן ההחלטה ניתנת בלא דיון. יצוין כי כך הוכרעה גם בקשתו הקודמת של המבקש, ונוכח אופיו של ההליך נראה כי באופן כללי בשאלת קיומו של דיון יש לנהוג בו בדומה לבקשה בהליך אזרחי (השוו: ע"פ 5873/22 קסקסי' נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (15.9.2022)).

ד. דיון והכרעה

13. סעיף 67(א) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק) קובע כי "קנס שלא שולם, כולו או מקצתו, במועד הקבוע, תיווסף עליו תוספת פיגור". סעיף 69(א) לחוק קובע כי "בית המשפט או הרשם רשאים לפטור אדם, על פי בקשתו, מתשלום התוספת, כולה או מקצתה...". סעיף 77(ג) מוסיף וקובע כי "לענין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס". סעיף אחרון זה פורש כמחיל על פיצוי המוטל במסגרת הליך פלילי גם את ההוראות בדבר תוספת הפיגור ובדבר סמכות בית המשפט לפטור ממנה (ראו: ע"פ 1987/17 פלוני נ' מדינת ישראל (25.7.2019); רע"ב 6445/13 צדוק נ' המרכז לגביית קנסות (13.3.2014); רע"א 8994/11 חליל נ' מדינת ישראל (29.4.2012); רע"א 4265/17 ג'ורן נ' מדינת ישראל (13.11.2017); והשוו לפריסת או דחיית תשלום פיצוי או קנס, שהסמכות להחליט עליהן מסורה למנהל המרכז לגביית קנסות על פי סעיף 5ב(א) לחוק המרכז לגביית קנסות).

14. מה הם השיקולים שעל בית המשפט לשקול בעת שהוא נדרש לבקשה לפטור מתוספת פיגור? סעיף 69(א) לחוק העונשין מסתפק בקביעה כללית שלפיה פטור מתשלום תוספת פיגור יינתן אם "היו סיבות סבירות לאי תשלום הקנס או חלק ממנו במועד הקבוע" (להחלת הוראה זו על בקשה מעין זו שכאן ראו למשל ע"פ 3933/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (5.5.2020); ע"פ 1987/17 הנזכר; והשוו לסמכות לביטול תוספת פיגור בעניין קנס, הקבועה בסעיף 5ג לחוק המרכז לגביית קנסות, כפי שפורשה בע"פ 4919/14 אזולאי נ' מדינת ישראל, פסקה 49 (6.3.2017)). עם זאת, הדעת נותנת כי בבחינת סבירות הסיבות לאי התשלום יש להבחין בין קנס ובין פיצוי. האבחנה נובעת מכך שכאשר מדובר בפיצוי, הרי שאת הסבירות יש לשקול לא רק בראי האינטרס הכללי שבמימוש פסקי דין ללא דיחוי והתכליות שהוא נועד להגשים (ראו: ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד (2) 241 (2000)), אלא גם בראי עניינו של נפגע העבירה הקונקרטי שהפיצוי לא שולם לו. לא בכדי נקבע כי יש לצרף נפגעים אלה כמשיבים לבקשה (רע"א 8994/11 הנזכר, פסקה 7; ע"פ 1987/17 פסקה 6).

15. במקרה שכאן, אין לחדד כי הסכום שהוטל על המבקש אינו מבוטל. הדעת גם נותנת כי מדובר בסכום שהמבקש, שהיה אז בחור צעיר, התקשה להשיג. עם זאת, הסכום נקבע בשל הנזק הקשה שגרם המבקש במעשיו לנפגע העבירה. עם כל ההבנה לקשיי המבקש, יש ליתן משקל רב יותר לכך שנפגע העבירה, אשר הוא הניזוק המרכזי, זכה לקבל חלק קטן בלבד מסכום הפיצוי גם בחלוף שנים, ויותר לא רק עם נזק רפואי קשה, אלא גם עם נזק כספי משמעותי הנלווה לו, כנטען בתשובתו.

16. אוסיף כי מבלי לגרוע מקשיי המבקש לעמוד בסכום שהוטל עליו, הרי שלא התרשמתי כי מדובר בנסיבות חריגות שהצדיקו את הפסקת התשלום החודשי בסך של 300 ₪: המסמכים הרפואיים שהוצגו בעניינו של המבקש הם משנת 2015; הם אינם מלמדים על מצב רפואי חריג במיוחד; תלושי השכר שהוצגו מלמדים כי המבקש השתכר בחלקה הראשון של שנת 2022 שכר ממוצע של כ-5,400 ₪ לחודש (ראו נתונים מצטברים של תלושי השכר לחודש מאי 2022);

וגם אם המבקש פוטר לאחרונה, מצופה היה כי ימצא דרך אחרת לעמוד בסכום שהוטל עליו, ולכל הפחות בסכום החודשי המתון ביותר של 300 ₪ לחודש.

17. עוד אציין כי כבר נקבע ש"אין לאפשר הגשת בקשה בעניין זה בחלוף שנים רבות מאז סיום ההליכים", כאשר קשה לחלוק כי זהו המצב במקרה שכאן (ראו: ע"פ 7916/04 פלוני נ' מדינת ישראל (13.2.2013)).

18. נוכח מסקנתי, איני נדרש לשאלה אם ניתן היה להגיש בקשה זו כאשר בקשה קודמת שהגיש המבקש לא נתקבלה בעיקרה וגם בקשתו לעיון חוזר נדחתה. כמו כן איני נדרש לשאלה אם היה מקום לאפשר לנפגע לחקור את המבקש על תצהירו, כפי שביקש הנפגע לחלופין.

19. בשים לב לאופי ההליך, לא מן הנמנע שהיה מקום לחייב את המבקש בהוצאות הנפגע ולו על הצד הנמוך. לא בלי התלבטות, ונוכח העובדה שבסופו של יום מדובר בהליך שעניינו עונש שנגזר בהליך פלילי כמו גם נוכח העובדה שמאז הגשת הבקשה הקודמת חלפו שנים, לא יוטל חיוב כזה.

20. ניתן להשיג על החלטה זו בהתאם להוראות הדין.

ניתנה היום, ב' שבט תשפ"ג, 24 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.